

JOLANTA LYSKOVÁ
narozena 1939 v Karviné. V létech 1959—1965
vystudovala Vysokou školu uměleckoprůmyslo-
vou v ateliéru prof. A. Hoffmeistra. Žije a pra-
cuje v Praze.

SAMOSTATNÉ VÝSTAVY

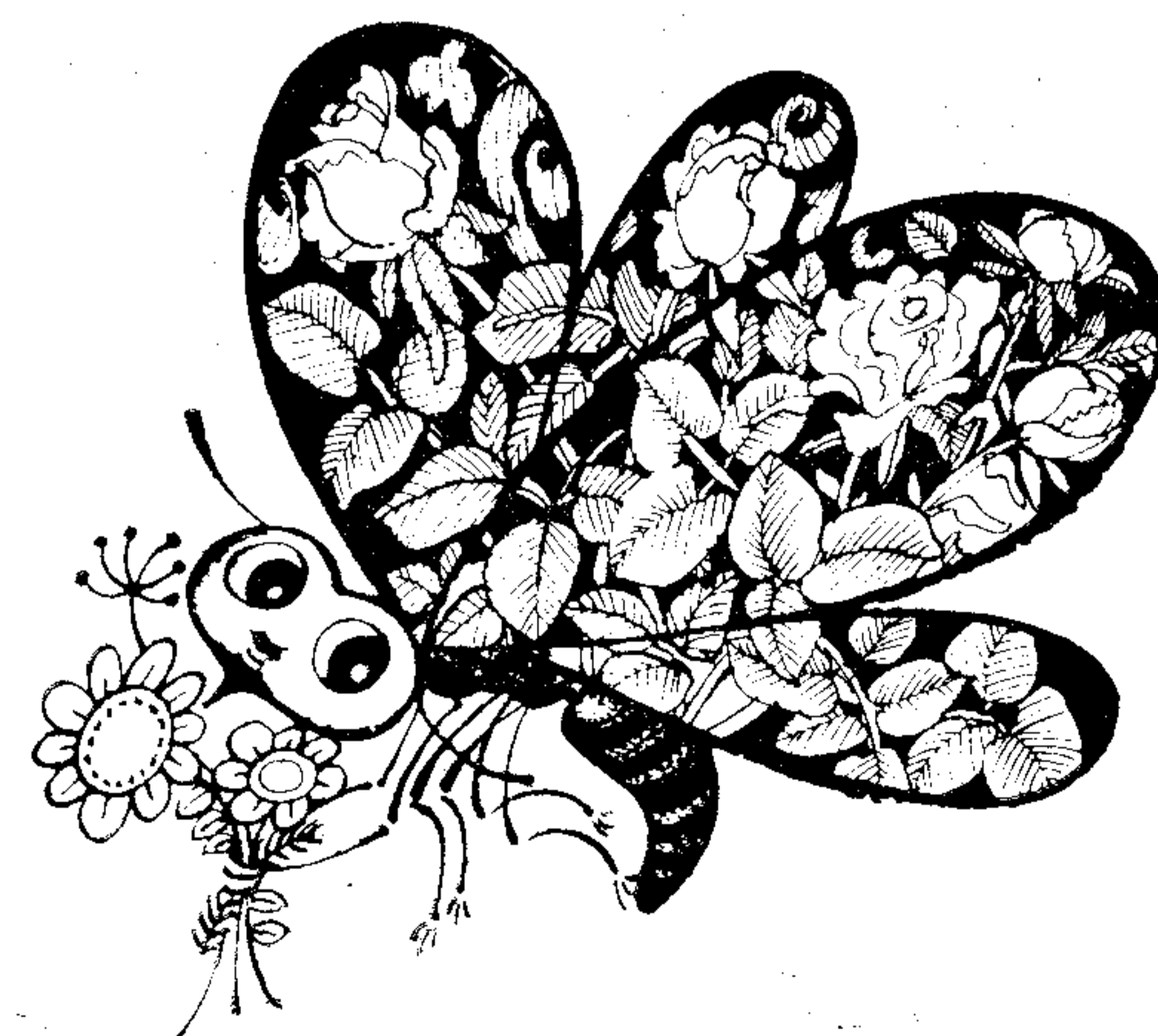
1975 Karviná, Opole (Polsko)
1979 Praha
1984 Praha
1987 Orlová

Z KNIH, KTERÉ ILUSTROVALA

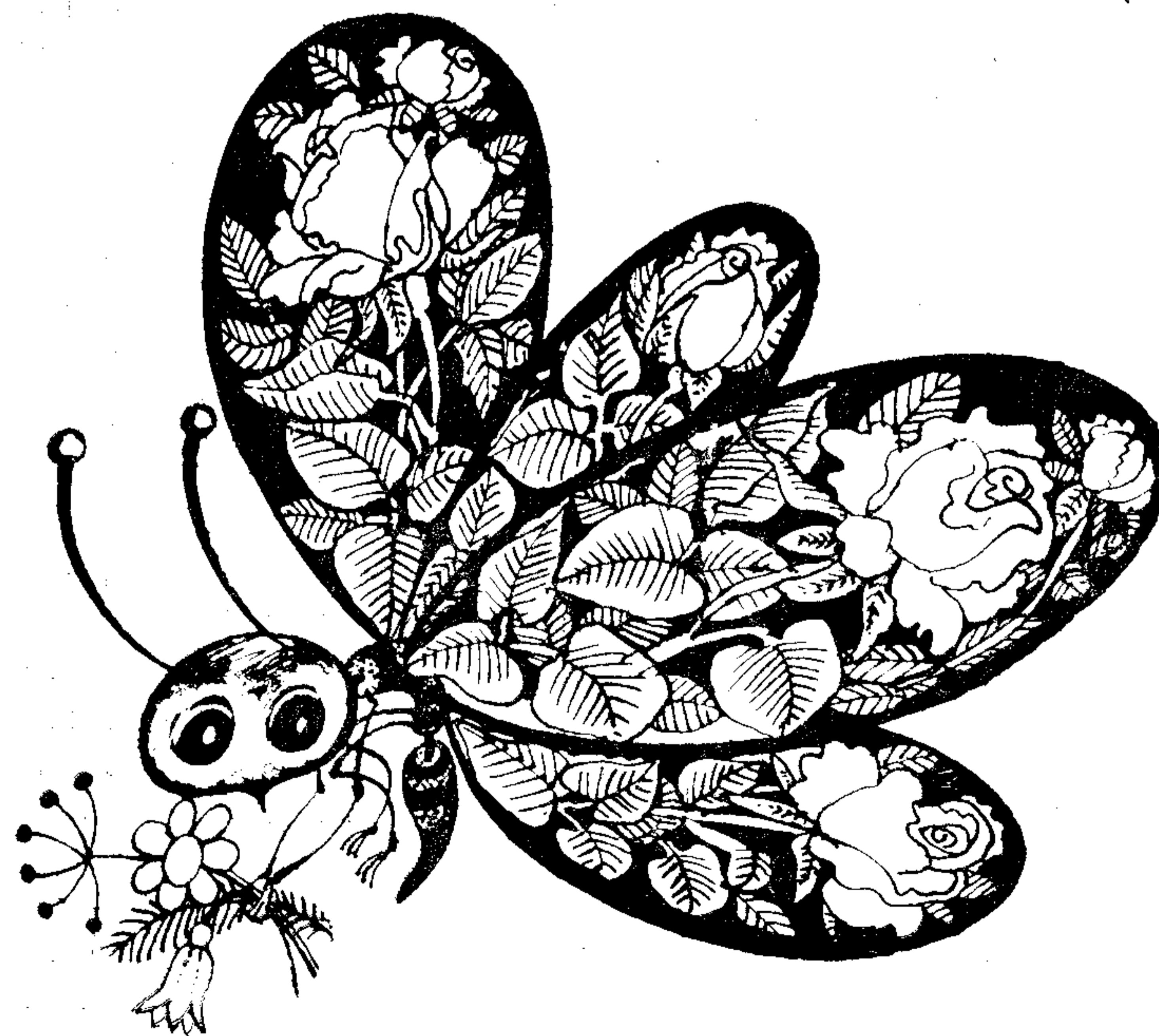
D. Lhotová: Modrá pampeliška, 1971
M. Kubátová: Pohádky lesního ticha, 1974
V. Goljavkin: Kolotoč v hlavě, 1980
M. Zinnerová: Čarovné prstýnky, 1980, 1987
H. Větrovská: Ahoj, nebe, 1982
Z. Adla: Hurá za Bardem, 1982
M. Zinnerová: Princezna Rozmarýna, 1984
A. M. Schmidtová: Na Vystrkově, 1985
V. Kuksov: Špaček Čiperka, 1987
J. Vodňanský: Kdybych já měl slona, 1987
Veselé pohádky z celého světa (cizojaz. verse)
1988

ANIMOVANÉ FILMY

1975 Mokrý pohádka
1987 Ahoj, nebe

127. výstava v rodném domě Václava Šolce v Sobotce.
Sezóna 1988. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Měst-
ské kulturní středisko v Sobotce, pobočka KPVU v So-
botce, Spolek sběratelů a přátel exlibris, kolektivní člen
České společnosti pro estetiku při ČSAV, v Praze, Alba-
tros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl
Mír 3, provoz 32, Praha 3, Čáslavská 15.

JOLANTA
LYSKOVÁ

ILUSTRACE

*Rodný dům
Václava Šolce
Sobotka, září 1988*

Josef Lada hlásal, že dětská knížka má být veselá. Na jeho obrázcích se Pepík ševců usmívá i chechtá stejně jako kocour Mikeš, pašik nebo kozel.

Když vystoupil Jiří Trnka, dalo se z jeho obrázků číst: ať z dětské knížky září poezie! Trnkovi princové jsou vážní a i ten tatínek, co „včera na venku našel první sněženku“ vypadá jaksi zasmušile. Koneckonců hřměla velká válka. Rozevívá se mezi veselím a poezií opravdu propast? Vždyť veselost může být básnivá. A úsměvnost s poezií se neruší.

Karikaturisté, kteří podnikli nájezd do dětské knížky, určité syntézy veselí a poezie dosáhli. Jejich prvním kolbištěm byly ovšem časopisy, ale i kniha se jim záhy otevřela. Jiří Kalousek tu může být připomenut za všechny.

Jak se to týká Jolanty Lyskové?

Když v roce 1965 poprvé zaklepala v Mateřídoušce, pozvali ji do dílny, kde vzpomínatá syntéza veselí a poezie prožívala rozkvět. Nebyli všichni stejní, vůbec ne — Paleček například tíhl spíše k poezii, Kalousek, Kovařík či Mikulka preferovali grotesku. Mladá ilustrátorka měla čerstvý diplom z Vysoké školy uměleckoprůmyslové. Jestliže absolvovala u Hoffmeistra, znamená to nejspíš, že odhadl v jejím projevu spontánní pohybovost a pohyblivost. Jenže první zkušenosti s animovaným filmem Lyskovou nijak zvlášť nenadchly. Knižka — a pochopitelně nejdříve časopis — jí byly bližší. Navrhovala obálky a její kresby a kresbičky souzněly s tím typem tvorby pro děti, v němž autor i malíř přišli děti pozvat do světa, který je přívětivý, v němž je dítě vítáno a kde si může hrát. B. Říha, J. Ryska, ale i Zd. Adla, M. Zinnerová či D. Lhotová rozdávali pohodu, jaká byla blízká pohádkovému světu; nebyla to pohoda mimo dobro a zlo, často byla vykoupená prací, trpělivostí, odvahou. Autoři se nestyděli psát tak, že jejich knížky byly šťastné a výchovné zároveň. . .

Ilustrátoři je pochopili. Kalouskovy cykly k Ryskovi, k Říhově encyklopedii či k Adlově a Černého Obrázkové kronice jsou často věčné, vždycky veselé — a málokdy jen veselé. Citové odstíny i náladové nuance nechybějí.

A pohlédneme teď na soupis knižních titulů

Jolanty Lyskové: Modrou pampeliškou Dagmar Lhotové ta řada začíná, setkáním s Markétou Zinnerovou pokračuje, ani Zdeňka Adlu nemíjí. Vzpomínám na poslední rozhovor s Bohumilem Říhou: těšil se, jaké obrázky mu asi Lysková vymyslí ke Hře na kluka. Kalouskovo dílo bylo v té době uzavřeno a Říhova naděje se výstižně obrátila k ilustrátorce, jejíž talent zaručuje, že syntéza veselí a poezie může prosperovat v nové tónině.

Náramnou knihu zadali Jolantě Lyskové z Artie: Veselé pohádky z celého světa (v podání J. Tichého) poskytovaly barvitou látku a ilustrátorka mohla zužitkovat svou bohatou zkušenost.

Ukázalo se, jak prozíravě si počínala, když se předtím nezříkala úkolů drobných — byť to byl třeba jen aršík obtisků s brouky nebo s ptáky; když n odmítala úkoly zdánlivě tak okrajové, jako čítanky pro handicapované děti. Celá takhle rozmanitá praxe — a znovu třeba zdůraznit — pravidelná spolupráce s časopisy — vybavila Lyskovou perfektní technikou. Kouzelný koberec jejích obrázků přenáší vnímatele z jednoho konce světa na druhý a je to stále týž koberec, týž vyvážený styl. Tady se načaté porovnávání Kalouska a Lyskové zvlášť uplatní: jestliže v knize S malířem kolem světa Kalousek oslňuje veselou stylizací věcné látky, pak Lysková ve Veselých pohádkách akcentuje celou škálu náladových odstínů; věcná inspirace přitom nikdy nezaniká v poetickém nadlehčení. Její čerti a krokodýlové jsou náramně živí, ale nejde z nich děs, cítíme, že je zpodobovala ruka člověka dobromyslného. Zajíc, který si tlapkama podpírá bradu, přemýšlí docela jako člověk, ale ani na okamžik nepřestává být zajícem. „Nejraději kreslím to, co mám ráda“, vyznala Jolanta Lysková nejednou. Má zřejmě ráda celý svět v jeho roztodivných proměnách, ale zvlášť patrná je její láska k přírodě. Galerie zvířat a zvířátek — od vrabčáků až ke koním a medvědům — vystačí s jednoduchými obrysy, ale ta výstižná čára je i výpovědí o zpodobovaném stvoření, i výpovědí o tom, kdo je zpodoboval. Jolanta Lysková vládne pestrou paletou barev — a nezalekne se, když nemá k dispozici víc než pérovku. Její kresebná jistota ji nezradí.

Vyzkoušela nejrozmanitější postupy — zvlášť zajímavé jsou její obrázky z moduritu. A jestliže jsme mohli vidět i její seriál večerníčků, svědčí to o tom, že někdejší výbava z Hoffmeistrova ateliéru se přece jen neztratila. Pokusy o srovnávání, jejichž jsem užil, neuvádějí v pochybnost originalitu práce Jolanty Lyskové. Onen poměr veselí a poezie, jež třeba u Kalouska vyzníval v durových tóninách, má u Lyskové často mollové zabarvení. Něha, jemnost a vroucnost zabarvují ten úsměv, který obrázky navozují. Kdosi řekl, že umění má něco společného s mateřstvím: tvůrce vydává ze sebe to nejlepší, co v něm je. To Jolanta Lysková dokáže. A díky tomu činí lepšími ty, kdo se na její obrázky dívají.

ZDENĚK HERMAN

